

**IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
BILJNA PROIZVODNJA
za 2021.**

Organizacijska jedinica: Sektor prostornih statistika

Priredila: Anja Šagud

listopad 2023.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Svrha statističkog istraživanja o biljnoj proizvodnji jest dobiti što preciznije podatke o stanju u hrvatskoj poljoprivredi s obzirom na važnost te grane za hrvatsko gospodarstvo. Dobiveni podaci bit će pokazatelj preko kojeg će državna i lokalna vlast moći točnije definirati probleme te grane te u skladu s tim planirati i donositi odgovarajuće odluke i pružiti odgovarajuću potporu za njezin razvoj.

Cilj je istraživanja prikupiti sljedeće podatke:

- o načinu korištenja zemljišta prema stanju (oranice i vrtovi, trajni nasadi, povrtnjaci, livade i pašnjaci)
- o površini voćnjaka, vinograda i maslinika te broju ekstenzivnih i plantažnih voćnih stabala
- o ukupnom broju trsova vinove loze i stabala maslina
- o očekivanim prirodima važnijih usjeva i voća.

Državni zavod za statistiku odgovoran je za poljoprivredne statistike. Od 2005. Hrvatska provodi istraživanja na temelju uzorka metodom intervjua uz pomoć anketara. Poslovni subjekti i njihovi dijelovi prate se posebno (kompletan skup) i prikupljaju na dva načina: izvještajnom metodom na obrascu i preko internetske aplikacije.

U lipnju se provodi Istraživanje o površinama i nasadima na kraju proljetne sjetve, o broju voćnih stabala i broju trsova vinove loze (stanje 1. lipnja). U studenome se provodi Istraživanje o jesenskoj sjetvi (stanje 10. studenoga). Između lipnja i siječnja provodi se niz istraživanja vezanih za očekivane prirode i požnjevene površine, prirode i proizvodnju.

Podaci o očekivanim prirodima za obiteljska poljoprivredna gospodarstva prikupljaju se na odabranom stratificiranom uzorku, a za poslovne subjekte i njihove dijelove na cijeloj populaciji. Prikupljanje podataka vezano je za kalendar statistike biljne proizvodnje.

Statistika biljne proizvodnje sadržava sljedeća godišnja istraživanja:

1. Istraživanje o jesenskoj sjetvi (obrazac PO-21), stanje 10. studenoga
2. Istraživanje o površinama i nasadima na kraju proljetne sjetve (obrazac PO-22), stanje 1. lipnja (uključuje pitanja o očekivanim prirodima važnijih ranih usjeva)
3. Istraživanje o ostvarenim prirodima ranih usjeva i voća (obrazac PO-32), stanje 15. kolovoza (uključuje pitanja o očekivanim prirodima kasnih usjeva)
4. Istraživanje o ostvarenim prirodima kasnih usjeva, voća i grožđa (obrazac PO-33), stanje 10. studenoga
5. Istraživanje o ostvarenim prirodima južnog voća i maslina (obrazac PO-34), stanje 31. prosinca, uzorak obuhvaća mediteranski dio Hrvatske.

Rezultati svih istraživanja dostupni su na razinama HR NUTS 1 i HR NUTS 2.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

Metodologija je potpuno usklađena s preporukama Eurostata (Uredba Europskog parlamenta i vijeća (EZ) broj 543/2009 od 18. lipnja 2009. o statistici usjeva i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 837/90 i (EEZ) br. 959/93 i delegirane Uredbe Komisije (EU) 2015/1557 od 13. srpnja 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 543/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici usjeva). Statistika biljne proizvodnje obuhvaća najmanje 95% sljedećih površina:

- ukupna površina usjeva na oranicama
- ukupno požnjevena površina povrća, dinja i jagoda
- ukupna proizvodnja trajnih usjeva
- korišteno poljoprivredno zemljište.

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

Klasifikacija proizvoda po djelatnostima Republike Hrvatske 2015. – KPD 2015. (NN, br. 157/14.)

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20.).

- Sustav klasifikacija

Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007.

Klasifikacija proizvoda po djelatnostima Republike Hrvatske 2015. – KPD 2015.

- Statistički pojmovi i definicije

Glavni cilj Istraživanja o zasijanim površinama i nasadima na kraju proljetne sjetve (obrazac PO-22) jest prikupiti podatke:

- o načinu korištenja zemljišta prema stanju (oranice i vrtovi, trajni nasadi, povrtnjaci, livade i pašnjaci)
- o površini voćnjaka, vinograda i maslinika te broju ekstenzivnih i plantažnih voćnih stabala
- o ukupnom broju trsova vinove loze i stabala maslina
- o očekivanim prirodnim važnijim usjevima i voćem te sastaviti zajednički popis obilježja promatranih s pomoću zajedničkih pravila i postupaka, čime se omogućuje usporedba podataka širom Europske unije.

- Statistička jedinica

Statistička jedinica jest poljoprivredno gospodarstvo koje ima jedinstveno upravljanje, zajednički se koristi sredstvima za proizvodnju (strojevi, objekti, zemljište) i radnom snagom, a djeluje kao trgovačko društvo, obrt, zadruga ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo.

- Statistička populacija

U osnovnom skupu obuhvaćena su sva poljoprivredna gospodarstva koja raspolažu s najmanje 0,40 hektara korištene poljoprivredne površine (KPP) ili s manje od 0,40 hektara korištene poljoprivredne površine (KPP), ali imaju:

- najmanje 0,10 hektara voćnjaka, vinograda i/ili maslinika
- površinu rasadnika > 0
- površinu pod povrćem, cvijećem i ukrasnim biljem namijenjenu za tržište.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni računi, poljoprivredni instituti, Ministarstvo poljoprivrede, Vlada Republike Hrvatske

1.1.1. Potrebe korisnika

Korisnici radi formiranja gospodarske politike i raspodjele resursa državnog proračuna.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Provedena je anketa o zadovoljstvu korisnika u 2015. i rezultati su dostupni na upit.

1.2. Potpunost

Šalju se podaci koji su potpuno usklađeni s Uredbama Europske komisije koje su na snazi.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka je 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Dobiveni su podaci ponderirani zbog nejednake vjerojatnosti odabira i neodgovora. Ista metodologija primjenjuje se za sva poljoprivredna istraživanja.

Za ključne varijable (ukupno obradivo zemljište, ukupno žitarice, povrće, travnjaci, vinogradi, voćnjaci i plantažni voćnjaci) izračunane su standardne pogreške i koeficijenti varijacije. Postupak procjene proveden je s pomoću SAS-a, postupkom SURVEYMEANS. Stopa odgovora jest udio odgovora među svim valjanim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Nevaljana obiteljska poljoprivredna gospodarstva jesu ona koja više ne postoje u vrijeme anketiranja. Stopa valjanosti jest udio valjanih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava među svim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima odabranima za uzorak.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelji uzoračke pogreške za određene varijable

Statistika	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Vrijednost
			Koeficijenti varijacije za površinu: Rane žitarice – 1,51% Kukuruz za zrno – 1,27% Suhe mahunarke – 8,57% Kasni krumpir – 4,58% Uljana repica – 3,29% Soja – 2,55% Suncokret – 3,71% Povrće – 4,50% Jagode – 9,56% Orašasto voće – 5,44% Vinogradi – 3,07% Maslinici – 0,86%	0,01

2.2. Neuzoračka pogreška

Budući da poststratifikacija za ovo istraživanje nije provedena, nisu ocijenjene pogreške nepravilnog razvrstavanja. Rezultati Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava pokazuju da nije bilo nikakvih problema s nepravilnim razvrstavanjem. Državni zavod za statistiku naknadno je nazvao sva obiteljska poljoprivredna gospodarstva s kojima nije uspostavljen kontakt u tijeku terenskog rada. S nekim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima telefonom se nije moglo stupiti u kontakt.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Stopa nadobuhvata prema istraživanjima:

1. Istraživanje o jesenskoj sjetvi (obrazac PO-21) – 1,37%
2. Istraživanje o ostvarenim prirodima ranih usjeva i voća (obrazac PO-32) – 1,60%
3. Istraživanje o ostvarenim prirodima kasnih usjeva, voća i grožđa (obrazac PO-33) – 1,13%
4. Istraživanje o ostvarenim prirodima južnog voća i maslina (obrazac PO-34) – 0,38%.

Podobuhvat postoji, ali ga je nemoguće procijeniti i uključuje neregistrirana poljoprivredna gospodarstva.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Stopa nadobuhvata je 1,13% neuteženo za istraživanje PO-33.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Statistika ispravlja moguće pogreške u mjerenju s pomoću logičko-računske kontrole. Pogreška mjerenja nastoji se izbjeći obukom anketara, kontrolom podataka i postupkom validacije. Ekstremne vrijednosti varijabli provjeravaju se nakon unosa podataka i prema potrebi se ispravljaju.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Glavni razlozi neodgovora bili su odbijanja iz sljedećih razloga:

- nezadovoljstvo trenutačnom poljoprivrednom politikom u Hrvatskoj
- problemi s neriješenim vlasništvom (službeni postupci u vezi sa sukcesijom mogu biti vrlo dugi)
- općenito odbijanje iz drugih razloga.

Pogreške neodgovora jedinice istraživanja prema istraživanjima:

1. Istraživanje o jesenskoj sjetvi (obrazac PO-21) – 13,20%
2. Istraživanje o ostvarenim prirodima ranih usjeva i voća (obrazac PO-32) – 21,89%
3. Istraživanje o ostvarenim prirodima kasnih usjeva, voća i grožđa (obrazac PO-33) – 8,26%
4. Istraživanje o ostvarenim prirodima južnog voća i maslina (obrazac PO-34) – 17,73%.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora je 8,26% za istraživanje PO-33.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.7. Pogreška obrade

Glavni izvori pogrešaka u obradi bile su pogreške u aplikaciji obrađivača anketa koju su izradili stručnjaci iz Državnog zavoda za statistiku. Podaci o broju ispravaka nisu prikupljeni pri obradi podataka.

2.2.8. Stopa imputacije

Utežena stopa imputacije za određene varijable

Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Vrijednost
Površina i proizvodnja usjeva	Hrvatska	11000	Stopa imputacije je 10%.	1%

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama (preliminarni podaci, konačni podaci) na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nema revizija podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj se ne izračunava.

2.4. Desezoniranje

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

1. lipnja 2021. – 16. svibnja 2022.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata je T + 1 mjesec.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata je T + 11 mjeseci.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Nema vremenskog odmaka.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost je 100%.

4. Pristupačnost i jasnoća

Konačni rezultati objavljeni su 16. svibnja 2022. Publikacije sadržavaju kratka metodološka objašnjenja, kao što su izvor i metode prikupljanja podataka, obuhvat i usporedivost, definicije i sl. Rezultati će sadržavati sve konačne podatke. Ti podaci bit će dostupni i na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr).

4.1. Priopćenja

Ne objavljuje se.

4.2. Mrežna baza podataka

Podaci su dostupni na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku u PC-Axisu.

https://web.dzs.hr/PX-Web.asp?url=%22Hrv/Archive/stat_databases.htm%22

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Baza podataka PC-Axis.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti kod zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Vremenska usporedivost

Podaci su vremenski usporedivi od 2000. godine.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija je 21.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Prije 2000. godine primjenjivala se drukčija metodologija i u istraživanjima nije bila ista struktura proizvoda.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj se ne izračunava.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se ne izračunava.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Statistika	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Vrijednost
	Hrvatska			1

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi iznose oko 70 000 eura.

6.2. Opterećenje

Najveće je opterećenje na najveće jedinice za koje je za sve cikluse istraživanja obuvat u uzorku potpun, dok za manje jedinice Služba uzorkovanja, statističkih metoda i analiza kontrolira da ista jedinica ne bude uključena u uzorak u više uzastopnih razdoblja.